

Vleermuisonderzoek De Ruyterlaan 125 te Bennebroek

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2017/023

Datum: 2 november 2017

Samensteller(s): ing. T.J.P. den Otter

Collegiale toets: ing. C.J. Blom

Opdrachtgever(s):

BURO SRO B.V.
't Goylaan 11
3525 AA Utrecht

Contactpersoon: Dhr. J. van de Zand

Disclaimer

Blom Ecologie bv is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie bv.

© Blom Ecologie bv / Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie bv worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep	6
1.3 Te verwachten soorten en functies	6
1.4 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	7
2 Methode	8
2.1 Methode	8
2.2 Inventarisatie	8
3 Resultaten.....	10
3.1 Doelsoorten en waargenomen soorten	10
3.2 Aanwezige gebiedsfuncties	11
4 Conclusie	12
4.1 Conclusie	13
4.2 Vervolgstap(pen)	13
5 Literatuur.....	15
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de De Ruyterlaan 125 te Bennebroek is dagbestedingscentrum 'de Raak' van De Hartekamp Groep gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens het bestaande pand te slopen ten behoeve van nieuwbouw. Tevens wordt vrijwel het gehele terrein heringericht met wandelpaden en groenstructuren. Omdat tijdens de sloopwerkzaamheden mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied (figuur 1), middels een oriënterend onderzoek, onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (den Otter, 2017).

Figuur 1 Het rode kader weergeeft de ligging van het plangebied aan de De Ruyterlaan 125 te Bennebroek bij benadering (bron: arcgis.com).

Op basis van het oriënterend onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of een essentieel leefgebied van vleermuizen niet worden uitgesloten (den Otter, 2017). Om de mogelijk negatieve effecten voor vleermuizen in kaart te brengen is aanvullend onderzoek noodzakelijk geacht. Blom Ecologie bv is verzocht het betreffende aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn er vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en/of verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van vleermuizen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de De Ruyterlaan 125 te Bennebroek. Op het terrein zijn een pand, verharding, grasveld en parkeerterrein gesitueerd. De borders worden gekenmerkt door houtwallen en bosschages. Het pand is opgebouwd uit gemetselde muren met spouw en een bitumen dak. De directe omgeving wordt gekenmerkt door stedelijk gebied met bosrijke elementen. Een uitgebreidere beschrijving van het plangebied en een fotografische impressie hiervan zijn opgenomen in de rapportage van het oriënterend onderzoek (den Otter, 2017).

Ruimtelijke ingreep

De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- kap bomen en verwijderen vegetatie: afvoer groen;
- sloop bestaand pand: sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal;
- vergraven terrein en egaliseren; graafwerkzaamheden en grondtransport;
- terrein bouwrijp maken; aanbrengen puinbed, aanleg nutsvoorzieningen e.d.;
- realisatie nieuwe bebouwing: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg wandelpaden: algemene hoveniers- en overige werkzaamheden.

Effecten

Naar aanleiding van de beoogde ruimtelijke ingrepen kunnen de volgende effecten voor vleermuizen optreden:

- beschadigen, doden en verwonden van nestgebonden, juveniele of individuen van vleermuizen;
- wegnemen/vernietigen van voortplantings- of vaste- rust en verblijfplaatsen van vleermuizen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek bleek dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor vleermuizen (Blom, 2017). Het is voor vleermuizen mogelijk om middels kierende aluminium daklijsten, openingen bij gevelplaten, open stootvoegen en gescheurd voegwerk de spouwruimte te betreden. Tevens zijn in enkele bomen holtes aangetroffen die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Op basis van habitatkenmerken, het geprefereerde habitat van de soorten en *expert judgement* is beoordeeld dat het te slopen pand en de (eventueel) te kappen bomen mogelijk een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats vleermuizen.

Figuur 2 In het pand en enkele bomen zijn verschillende openingen aangetroffen die mogelijk geschikt zijn als vaste- rust en/of verblijfplaats voor vleermuizen (rood omcirkeld).

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Habitatrichtlijn (vleermuizen)

Alle inheemse vleermuissoorten vallen onder het bescherming regime van de habitatrichtlijn. Vleermuizen maken gebruik van 4 typen verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaats). Afhankelijk van de soort bevinden deze verblijfplaatsen zich in gebouwen, bomen, rotsen of andere specifieke locaties. In de schermer- en nachtperiode trekken vleermuizen van de verblijfplaats naar foerageergebieden. Vleermuizen foerageren opportunistisch waardoor er vaak sprake is van een geleidelijk diffuse verspreiding gedurende de avond. Vleermuizen oriënteren zich op elementen in het landschap tijdens de migratie tussen de verblijfplaats en foerageergebieden. De verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving (foerageergebieden en verbindingsroutes) zijn strikt beschermd. Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen en/of functionele leefomgeving leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede de functionele leefomgeving van vleermuizen bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

- 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Methode

Vleermuisonderzoek

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol is ontwikkeld door Het Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging. Het protocol vormt een kwaliteitsstandaard wat jaarlijks geëvalueerd wordt. Onderzoeken die volgens het protocol uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvraag en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd naar de standaarden van het protocol. In navolging van het protocol dienen voor dit onderzoek twee bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 april/15 mei tot 15 augustus/15 oktober waarvan minimaal 1 bezoek in de kraamperiode (15 mei - 15 juli) en 1x 's ochtends, inventarisatie 2 x 2 uur, starttijd 0-30 min voor zonsopkomst, eindtijd 30--60 min voor zonsopkomst en 30 dagen (10 suboptimaal) tussen inventarisatieronden. Weersomstandigheden; minimale temperatuur 5 °C, maximale windkracht 3 Bft en als neerslag maximaal motregen.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoek

De planlocatie is 4x bezocht (tabel 1) door medewerkers van Blom Ecologie bv. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen en veelgebruikte foerageer-/migreerroutes van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gelet op foeragerende, communicerende en in-/uitvliegende vleermuizen.

Tabel 1 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het vleermuisprotocol.

	datum	weersomstandigheden
vleermuizen 1	8 juni 2017	droog (0/8), 12 °C, wind 1-2 Bft
vleermuizen 2	13 juli 2017	droog (8/8), 19 °C, wind 1-2 Bft
vleermuizen 3	22 augustus 2017	droog (0/8), 23 °C, wind 0-1 Bft
vleermuizen 4	27 september 2017	droog (4/8), 20 °C, wind 1-2 Bft

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *hetrodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de sonargeluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-05. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

3 Resultaten

3.1 Doelsoorten en waargenomen soorten

Vleermuizen

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn typische gebouwbewonende soorten. Beide soorten gebruiken ruimten onder daken, in spouwruimtes en achter gevelbekleding als kraam-, zomer, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). Ook ruige dwergvleermuizen maken, naast het gebruik van boomholtes, gebruik van bebouwing als verblijfplaats. Zowel gedurende de avond- als de ochtendbezoeken zijn vleermuizen waargenomen. De aangetroffen soorten betreffen gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). Gedurende alle veldbezoeken, zowel bij de avond- als bij de ochtendbezoeken, was er circa 40 minuten na zonsondergang of respectievelijk voor zonsopkomst geen activiteit meer. Er is tijdens het veldbezoek op 4 september 2017 eenmalig één passerende rosse vleermuis aangetroffen. Alle overige veldbezoeken zijn enkel gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op het veldbezoek van 5 juli was de hoogste activiteit van vleermuizen gemeten. Laat op de avond waren gelijktijdig 4 foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig aan de De Ruyterlaan. De foerageer- en passeerlocaties zijn evenredig verspreidt over het gebied en de omgeving ervan. Aanvliegroutes van enkele gewone dwergvleermuizen vanaf de zuid-, west- en oostzijde zijn geconstateerd. Slechts zeer sporadisch zijn enkele communicatie-roepen van de foeragerende gewone dwergvleermuizen gehoord, tevens zijn geen in- of uitvliegers waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van essentiële migratie-/foerageroutes, paar-, zomer-, kraam- en/of winterverblijven van vleermuizen. Gelet op het (vlieg)gedrag en de tijd van waarnemen van de aangetroffen gewone dwergvleermuizen en rosse vleermuis is het aannemelijk dat mogelijke verblijfplaatsen op ruime afstand van het plangebied gelegen zijn.

Overige soorten

Gedurende de veldbezoeken zijn roepende, overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De soorten betreffen voornamelijk algemene soorten als kauw, merel, spreeuw, ekster en houtduif. Op het veldbezoek van 4 augustus 2017 is in zuidoostelijke richting een roepende bosuil gehoord. Gelet op de luidheid van het geluid betrof de afstand tot de bosuil meer dan 500m. In het pand op de locatie en in de bomen rond en op de locatie zijn geen nesten van soorten met een jaarrond beschermd leefgebied gedefinieerd.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatie zijn gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen. Per functie wordt beschreven wat de betekenis is voor de waargenomen soorten. In bijlage 1 is een kaart opgenomen van de gebruikte foerageer- en passeerroutes van gewone dwergvleermuizen en de passeerroute van de rosse vleermuis.

Verblijfplaatsen en leefgebied vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn binnen het plangebied geen zomer-, kraam-, winter- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen geconstateerd. Het is aannemelijk dat op andere percelen in de omgeving van de planlocatie enkele verblijfplaatsen (zomer-, winter-, kraam- en paarverblijf) van de waargenomen vleermuizen gesitueerd zijn. Gelet op de tijden van de waarnemingen zijn mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen op aanzienlijke afstand van de planlocatie gelegen. Aangezien er voldoende potentieel geschikte foerageergebieden en migratieroutes in de directe omgeving aanwezig zijn, alsmede gelet op de beperkte foerageer- en passeeractiviteit gedurende de veldbezoeken leidt de beoogde ontwikkeling niet tot het ongeschikt raken van essentieel foerageergebied, migratieroutes of vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Gelet op de zeer beperkte hoeveelheid waargenomen vleermuizen, het niet aantreffen van verblijfplaatsen binnen het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling zijn vleermuispopulaties niet in het geding. Tevens worden gedurende de uitvoering van de werkzaamheden aannemelijk geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord.

R: (paar)roep/communicerend
Stip: verblijfplaats
Pijl: foerageer-/passeeractiviteit

Rood: Gewone dwergvleermuis
Oranje: Rosse vleermuis

4 Conclusie

4.1 Conclusie

Vleermuizen

In de periode juni t/m september 2017 is onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van vleermuizen op het plangebied aan de De Ruyterlaan 125 te Bennebroek gedaan. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in de bebouwing en bomen op de locatie geen zomer-, kraam-, winter- en/of paarverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. In de directe omgeving van de locatie zijn gedurende alle veldbezoeken slechts enkele, sporadisch foeragerende en/of passerende gewone dwergvleermuizen en 1 rosse vleermuis waargenomen. De locatie dient als matig tot geschikt foerageergebied. Gelet op de beoogde ingreep, de directe omgeving en de toekomstige situatie blijft de locatie dienen als suboptimaal foerageergebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op het functionele habitat of verblijfplaatsen van vleermuizen. Tevens worden gedurende de uitvoering van de werkzaamheden geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. De beoogde ontwikkeling heeft geen negatief effect voor vleermuizen en leidt derhalve niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

4.2 Vervolgstep(en)

Voor de uitvoering van de sloop-, nieuwbouw- en inrichtingswerkzaamheden is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol. Er worden geen vervolgstappen noodzakelijk geacht. In het kader van de algemene Zorgplicht wordt geadviseerd enkele (mitigerende) maatregelen te treffen zie hiervoor de quickscan (Den Otter, 2017).

5 Bronvermelding

Otter den, T.J.P. & C.J. Blom, 2017. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de De Ruyterlaan 125 te Bennebroek. Blom Ecologie B.V., Waardenburg

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.planviewer.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

